

LIITTEET

- Liite 1.** Yleisluokan tuntijako
- Liite 2.** Matematiikkaluokan tuntijako
- Liite 3.** Liikuntaluokan tuntijako
- Liite 4.** Englanninkielisen luokan tuntijako
- Liite 5.** Oppilashuoltosuunnitelma
- Liite 6.** Kriisisuunnitelma
- Liite 7.** Ehkäisevä päihdesuunnitelma
- Liite 8.** Kiusaamisen ja häirinnän ehkäisy
- Liite 9.** Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus -suunnitelma
- Liite 10.** Käyttötymisen arviointi
- Liite 11.** Järjestyssäännöt

Yleisluokan tuntijako

VUOSILUOKAT	7	8	9	kertymä
Aidinkieli ja kirjallisuus	3	4	3	10
A-kieli	2	3	2	7
B-kieli	2	2	2	6
Matematiikka	3	4	4	11
Biologia ja maantieto	2	2	3	7
Fysiikka ja kemia	2	2	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	1	3	3	7
Musiikki	2			2
Kuvataide	2			2
Käsityö	3			3
Liikunta	2	2	3	7
Kotitalous	3			3
Oppilaanohjaus	0,3	0,7	1	2
Taito- ja taideaineiden valinnainen*	0	2	2	4
Valinnaiset aineet **		4	2	6
Oppilaan tuntimäärät ***	29,3	30,7	30	90
Vapaaehtoinen A2-kieli ****	2	2	2	6
Vapaaehtoinen B2kieli ****		2	2	4
Valtakunnalliset minimitunnit				
	29	29	30	

Matematiikkaluokan tuntijako

VUOSILUOKAT	7	8	9	kertymä
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	4	3	10
A-kieli	2	3	2	7
B-kieli	2	2	2	6
Matematiikka	3	4	4	11
Biologia ja maantieto	2	2	3	7
Fysiikka ja kemia	2	2	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/Elämänkatsomustieto	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	1	3	3	7
Musiikki	2			2
Kuvataide	1	1		2
Käsityö	3			3
Liikunta	2	2	3	7
Kotitalous	3			3
Oppilaanohjaus	0,3	0,7	1	2
Taito- ja taideaineiden valinnainen*	0	2	2	4
Valinnaiset aineet **				
Matematiikkapainotus	2	2	2	
Oppilaan tuntimäärät ***	30,3	29,7	30	90
Vapaaehtoinen A2-kieli ****	2	2	2	6
Vapaaehtoinen B2kieli ****		2	2	4
Valtakunnalliset minimitunnit	29	29	30	

Liikuntaluokan tuntijako

VUOSILUOKAT	7	8	9	kertymä
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	4	3	10
A-kieli	2	3	2	7
B-kieli	2	2	2	6
Matematiikka	3	4	4	11
Biologia ja maantieto	2	2	3	7
Fysiikka ja kemia	2	2	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	1	3	3	7
Musiikki	2			2
Kuvataide	1	1		2
Käsityö	3			3
Liikunta	2	2	3	7
Kotitalous	3			3
Oppilaanohjaus	0,3	0,7	1	2
Taito- ja taideaineiden valinnainen*				0
Valinnaiset aineet **		2	2	4
Liikuntapainotus	2	2	2	
Oppilaan tuntimäärät ***	30,3	29,7	30	90
Vapaaehtoinen A2-kieli ****	2	2	2	6
Vapaaehtoinen B2kieli ****		2	2	4
Valtakunnalliset minimitunnit	29	29	30	

Englanninkielisen luokan tuntijako

VUOSILUOKAT	7	8	9	kertymä
Äidinkieli ja kirjallisuus	3	4	3	10
Extra Äidinkieli ja kirjallisuus	1	1	1	3
A-kieli englanti	3	3	3	9
Extra Englanti	1	1	1	3
B-kieli	1	2	1	4
Matematiikka	3	4	4	11
Biologia ja maantieto	2	2	3	7
Fysiikka ja kemia	2	2	3	7
Terveystieto	1	1	1	3
Uskonto/Elämäkatsomustieto	1	1	1	3
Historia ja yhteiskuntaoppi	1	3	3	7
Musiikki	2			2
Kuvataide	1	1		2
Käsityö	3			3
Liikunta	2	2	3	7
Kotitalous	3			3
Oppilaanohjaus	0,3	0,7	1	2
Taito- ja taideaineiden valinnainen*	0	2	2	4
Valinnaiset aineet **				0
Oppilaan tuntimäärät ***	30,3	29,7	30	90
Vapaaehtoinen A2-kieli ****	2	2	2	6
Vapaaehtoinen B2kieli *****		2	2	4
Valtakunnalliset minimitunnit	29	29	30	

Maunulan yhteiskoulu, peruskoulun oppilashuoltosuunnitelma

Peruskoulun oppilashuollon tavoitteena on edistää koko koulu yhteisön hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, oppilaiden osallisuutta sekä hyvää oppimista. Tavoitteena on luoda turvallinen ja terve opiskelu ympäristö sekä ennaltaehkäistä syrjäytymistä.

Vastuu oppilashuollon toteutumisesta on kaikilla oppilaitoksessa työskentelevillä. Erityisvastuun toiminnasta kantavat oppilashuoltoryhmän jäsenet ja oppilashuollon työntekijät. Perusopetuslaissa säädetään koulutuksen järjestäjän velvollisuudesta järjestää oppilaitoksen oppilashuolto.

Peruskoulussa järjestetään sekä yhteisöllistä että yksilöllistä oppilashuoltoa; työkenttänä ontunnistaa oppimisen esteitä, vaikeuksia sekä muita nuoren elämään liittyviä ongelmia mahdollisimman varhain ja puuttua niihin nopeasti.

Oppilashuoltohuoltotyön eettiset periaatteet

Maunulan yhteiskoulun toimitaan varhaisen puuttumisen mallin mukaisesti. Varhainen puuttuminen tarkoittaa reagoimista omaan huoleen ja huolen puheeksi ottaminen niiden kanssa, joita asia koskee.

- *Otetaan oma vastuu*

Jokaisella on inhimillinen vastuu sekä itsestään että lähimmäisestään. Heräävään huoleen on puututtava mahdollisimman pian. Vastuu varhaiseen puuttumiseen on sillä, jolla huoli herää.

- *Otetaan huolet puheeksi*

Jokaisella on velvollisuus ottaa huolensa puheeksi kunnioittavasti, siellä missä ne ilmenevät ja kun ne ilmenevät. Kunnioittava puheeksi ottaminen edistää yhteistyötä.

- *Tuetaan osallisuutta*

Yhteistyö edellyttää vuoropuhelua, on tärkeää kuunnella ja tulla kuulluksi. Keskusteluissa on kuitenkin vältettävä liiallista asiantuntijakeskeisyyttä. Yhdessä laadittu suunnitelma kantaa.

- *Toimitaan avoimesti ja yhdessä*

Palvelun käyttäjän tai perheen asioita käsitellään heidän luvallaan ja läsnä ollessaan. Kohtaamisten tulee olla kunnioittavia ja edistää vuoropuhelua.

- *Ei leimata ketään*

Varhainen puuttuminen ei tarkoita ihmisten luokittelua toimenpiteiden kohteiksi. Varhaisen puuttumisen nimissä ei saa laatia rekistereitä, jotka loukkaavat tietosuojaa ja avoimuuden eettisiä periaatteita. Varhaisen puuttumisen tulee tapahtua avoimessa yhteistyössä, joka tukee osallisuutta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on kehittänyt huolen vyöhykkeistön lasten, nuorten, perheiden ja heidän kanssaan työskentelevien työntekijöiden yhteistyön välineeksi. Huolen vyöhykkeistön avulla työntekijä voi jäsentää nuoren ja hänen perheensä tilanteesta kokemaansa huolen astetta, omien auttamismahdollisuuksiensa riittävyttä sekä lisävoimavarojen tarvetta. Vyöhykkeistö on apuväline tilanteen jäsentämiseksi ja avoimen yhteistyön kehittämiseksi. Työntekijän tehtävänä on ottaa mahdollinen huoli puheeksi nuoren ja/tai perheen kanssakunnioittavasti ja pyytää apua huolensa vähentämiseksi ja nuoren tukemiseksi.

Huolen vyöhykkeet

Huolen vyöhykkeitä on neljä. Huoli nähdään jatkumona, jonka yhdessä ääripäässä on ”*ei huolta*” -tilanne ja toisessa ääripäässä ”*suuren huolen*” -tilanne.

- *Ei huolta vyöhyke*

Koulun työntekijä kokee, että nuoren asiat ovat hyvin. Nuoren koulunkäynti etenee normaalisti. Vuorovaikutus on sujuvaa, kannustavaa ja välittävää. Työntekijä kokee asioiden ja oman toiminnan sujuvan niin kuin pitääkin ja tuottavan toivottuja tuloksia.

- *Pienen huolen vyöhyke*

Koulun työntekijällä on pieni huoli, jopa toistuvasti. Huoli voi liittyä esimerkiksi nuoren oppimisvaikeuksiin, opiskelumotivaation laskuun, opintasuoritusten heikentymiseen, yksinäisyyteen, ylittunnollisuuteen, muutoksiin käyttäytymisessä ja poissaoloihin.

Työntekijällä on kuitenkin keskustelukontakti nuoreen ja huolen puheeksi ottaminen on suhteellisen helppoa, koska työntekijä pystyy tarjoamaan tukeaan. Useimmiten tuki tuottaa toivottua myönteistä kehitystä. Pienen huolen vyöhykkeellä on hyvät mahdollisuudet varhaiseen puuttumiseen.

- *Tuntuvan huolen vyöhyke (harmaa vyöhyke)*

Työntekijän toimenpiteistä huolimatta huoli nuoresta on tuntuvaa ja kasvaa edelleen. Omat auttamiskeinot on käytetty tai ne ovat vähissä. Usein tällä alueella esiintyvää huolta on esiintynyt jo pitkään. Tilanteet ovat kuormittavia, tilanteeseen liittyvien tahojen työnjako on usein epäselvää tai muiden tahojen mukanaolosta ei ole tietoa.

Työntekijä kokee kasvavaa huolta, kaipaa lisävoimia ja kontrollia, mutta on samalla epävarma siitä, onko hänellä riittävästi konkreettista näyttöä huoleensa. Työntekijäjoutuu pohtimaan myös

velvollisuuksiaan, sitooko häntä vaitiolovelvollisuus vai lastensuojelulain §25 ilmoitusvelvollisuus, joka antaa mahdollisuuden hakea tukea ja asiantuntija-apua lastensuojelun työntekijöiltä.

- *Suuren huolen vyöhyke*

Työntekijä arvioi nuoren olevan vaarassa. Huoli on tuntuva ja omat keinot ovat lopussa. Nuoren koulunkäyntiin ja/tai elämänhallintaan liittyvät ongelmat lisääntyvät.

Työntekijä ennakoii, että nuorelle käy todella huonosti, ellei tilanteeseen saada muutostaheti.

Yhteisöllinen oppilashuoltoryhmä

Oppilashuollon pääpaino on yhteisöllisessä työssä. Yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän tehtävänä on ja kehittää ja koordinoita oppilashuoltoa yleisesti. Koko peruskoulua koskevia tehtäviä voivat olla esimerkiksi yleiseen hyvinvointiin, turvallisuuteen ja opetuksen tukeen liittyvien toimintamallien kehittäminen tai esim. luokkatasoisten (7-9-luokat) yhteisöllisten aktiviteettien suunnittelu sekä yksittäisessä peruskoululuokassa toteutettava interventio.

Luokanohjaajat ja opettajat tekevät oppilashuoltotyötä päivittäin koulun arjessa hoitaessaan ja huolehtiessaan oppilaidensa koulunkäynnin säännöllisyydestä ja puuttuessaan huolta herättäviin asioihin oppilaan koulutyössä.

Lukuvuoden aikana jokaisen peruskoulun oppilaan pedagogisen tuen tarve kartoitetaan yhteisessä tapaamisessa. Oppilashuollon vuosisuunnitelma sisältää luokkien aikataulut ja kukin luokanohjaaja kirjoittaa muistion oman ryhmänsä tapaamisesta. Luokan oppilaiden mahdolliset yksilölliset pedagogiset tukitoimet ja muu mahdollinen selvittely ja niiden eteneminen sovitaan erikseen pienemmällä niiden aikuisten joukolla, jotka tarvitaan tai joovat mukana oppilaan asioissa.

Yksilöllinen monialainen oppilashuoltotyö

Peruskoulun niiden yksittäisten nuorten asiat tai huolet, jotka vaativat moniammatillista asiantuntemusta käsitellään yksilöllisessä oppilashuoltoryhmässä, jossa opiskelija on itse läsnä. Tämä tulee kyseeseen yleensä silloin, kun työntekijän huoli nuoresta on suuri ja työntekijän omat auttamiskeinot eivät riitä (ks. huolen vyöhykkeet). Koulun työntekijä on yhteydessä siihen oppilashuoltoryhmän jäsenen, jonka asiantuntijuuteen nuoren asia liittyy. Jos työntekijällä on epävarmuutta asian suhteen, oppilashuoltoryhmän jäseniä voi aina konsultoida asiasta nimettömästi. Yksilölliseen oppilashuoltotyön ryhmään voi osallistua koulun ulkopuolinen nuoren asioissa mukana oleva taho.

Tärkeä toimintaperiaate yksilöllisessä työssä on luottamuksellisuus ja hyväksikäyttökielto. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on ensiarvoisen tärkeää. Yksilöllisen oppilashuoltoryhmän kokoonpano vaihtelee ja ryhmä kootaan aina yksilöllisesti oppilaan tarpeiden mukaisesti riippuen asiasisällöstä. Oppilas osallistuu itse omien asioidensa käsittelyyn ja oppilaan omien mielipiteiden ja toivomusten huomioiminen hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti on tärkeää. Oppilas voi toivoa tiettyä koulun työntekijää osallistumaan omien asioidensa käsittelyyn ja/tai kieltää jotakin tiettyä työntekijää osallistumasta siihen. Huoltaja ei voi kieltää alaikäisen nuoren oikeutta käyttää koulun oppilashuoltopalveluita.

Oppilashuoltotyötä tekevien tehtävät ja työnjako

Oppilashuoltotyötä tekevien henkilöiden tulee huolehtia siitä, että peruskoulun henkilöstö, oppilaat ja huoltajat tietävät keitä he ovat, mitkä ovat heidän keskeiset työtehtävänsä ja miten heidät voi parhaiten tavoittaa. Koulupsykologi ja –kuraattori esittäytyvät uusille seitsemäsluokkalaisille heti lukuvuoden alettua ensimmäisten kouluviikkojen aikana.

Kouluterveydenhoitajaan oppilas tutustuu viimeistään 7. luokkalaisen terveystarkastuksessa.

Oppilashuoltotyöstä kerrotaan huoltajille vanhempainilloissa, Wilmassa ja koulun www- sivuilla. Oppilaalla ja/tai huoltajalla on aina mahdollisuus henkilökohtaiseen yhteydenottoon oppilashuollon työntekijään.

Apulaisrehtori

Peruskoulun apulaisrehtori vastaa peruskoulun oppilasasioista. Apulaisrehtorin tehtävänä on koordinoida ja johtaa peruskoulun oppilashuoltoryhmän toimintaa. Apulaisrehtori informoi myös rehtoria ja johtoryhmää peruskoulun oppilashuollon asioista.

Opinto-ohjaaja

Peruskoulun opinto-ohjaajien keskeisenä tehtävänä on antaa tukea ja ohjausta opiskelukäytännöissä, opiskelutaidoissa ja arjenhallinnassa, omien vahvuuksien ja voimavarojen kartoittamisessa sekä auttaa kaikin tavoin oppilasta ammatilliseen suuntautumiseen ja jatkokoulutukseen liittyvissä ongelmissa. Erittäin olennainen osa opinto-ohjaajien työtä ovat henkilökohtaiset ohjauskeskustelut, jotka tarjoavat oppilaille mahdollisuuden luottamuksellisiin kahdenkeskisiin keskusteluihin. Tarvittaessa opinto- ohjaajat ohjaavat oppilaan koulun oppilashuollon palveluihin kuten erityisopettajan, psykologin tai kuraattorin luokse.

Opinto-ohjaajat ovat mukana opiskeluhuollon suunnittelussa, kehittämisessä, toteuttamisessa ja arvioinnissa yhdessä koulun muun henkilökunnan kanssa. Tiivis yhteistyö aineenopettajien kanssa on ensiarvoisen

tärkeää. Opettajilta saadun palautteen pohjalta opinto-ohjaajat konsultoivat oppilashuoltoryhmän jäseniä ja tarvittaessa myös oppilaan huoltajia opintoihin liittyvissä kysymyksissä. Opinto-ohjaajat järjestävät ja osallistuvat tarvittaessa huoltajatapaamisiin, verkostotapaamisiin sekä nuoren opiskelun jatkosuunnitteluun. Yksilöllisessä oppilashuollossa opinto-ohjaajat ottavat esille henkilökohtaisissa ohjauskeskusteluissa esille tulleita asioita ja yhdessä muiden ryhmän jäsenten kanssa pohtivat sopivia tukitoimenpiteitä oppilaan auttamiseksi.

Erityisopettaja

Erityisopettaja osallistuu pedagogisen oppilashuoltoryhmän työskentelyyn valmistelemalla yhdessä sovitun riittävän tuen oppilaalle. Erityisopettaja auttaa aineenopettajia oppimiseenongelmiin liittyvissä asioissa sekä luokanohjaajaa pedagogisten asiakirjojen täyttämässä. Erityisopettaja konsultoi mahdollisia oppimisen ongelmia psykologin kanssa ja tarvittaessa ottaa yhteyttä kotiin oppimisen ongelmiin liittyvien lisätutkimusten tekemistä varten.

Terveydenhoitaja

Terveydenhoitajan rooli oppilashuoltoryhmässä on toimia terveydenhuollon asiantuntijana. Terveydenhoitaja osallistuu yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän jäsenenä koko opiskeluyhteisön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. Toiminta sisältää oppilaan hyvinvoinnin ja terveyden seuraamista, arviointia ja edistämistä, sekä oppimisen, tunne- elämän ja käyttäytymisen ongelmien tunnistamista ja selvittämistä yhteistyössä muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa.

Oppilaiden terveyden edistämiseksi opiskeluympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan joka kolmas vuosi. Tarkastus tehdään yhteistyössä kouluterveydenhuollon, oppilaitoksen ja sen oppilaiden, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kesken. Tarkastuksessa todettujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Lisäksi terveydellisten olojen valvonta edellyttää jatkuvaa havainnointia opiskeluympäristössä.

Oppilaiden terveystarkastukset

Terveystarkastuksen tehtävänä on edistää oppilaan terveyttä ja hyvinvointia. Nuorta ohjataantekemään terveyttä edistäviä valintoja ja tuetaan itsenäistymisessä. Terveystarkastuksessa selvitetään oppilaan opiskelukykyä ja elämäntilannetta, itsetuntoa, voimavaroja ja vastuuta omasta terveydestään. Tarvittaessa tehdään laajempi motivaation, riskien, muutoshalukkuuden ja muutoksen esteiden selvittäminen.

Kouluterveydenhuollossa on tärkeää tunnistaa ne oppilaat, jotka tarvitsevat erityistä tukea ja ohjata heitä tarvittavien tukitoimien piiriin.

Opiskelukykyyyn voivat vaikuttaa mielenterveys- ja päihdeongelmat, sosiaaliset ongelmat, muutto toiselta paikkakunnalta, pitkäaikaissairaus, kiusaaminen tai oppimisvaikeudet.

Oppilaan terveystarkastustoiminnan tavoitteena on

- selvittää yhdessä nuoren kanssa hänen elämäntilanteensa, elämäntapansa, sosiaaliset verkostonsa ja koulunkäynti osana hyvinvoinnin kokonaisuutta
- tukea ja vahvistaa oppilaan voimavaroja
- havaita elämäntapoihin liittyviä riskejä ja antaa ohjausta ja neuvontaa niiden vähentämiseksi
- arvioida terveydentilaa koulusta selviytymisen kannalta
- huomioida syrjäytymisvaarassa olevat oppilaat
- ohjata oppilas tarvittavien palvelujen piiriin, jos toimintakykyä uhkaavia tai sitä haittaavia ongelmia havaitaan
- selvittää raskauden ehkäisyn ja seksuaaliterveysneuvonnan tarve
- selvittää erityisoppilaan tarvitsemat kuntoutus- ja tukitoimet yhdessä oppilaitokseneri toimijoiden tai muiden tahojen kanssa
- arvioida jatkotapaamisten tarve
- tiedottaa kouluterveydenhuollon tarjoamista palveluista

Palveluja kohdennetaan koko ikäluokan kattavien määräaikaisten terveystarkastusten lisäksi erityisesti niille, jotka tarvitsevat enemmän kouluterveydenhuollon ammattihenkilöiden apuatai ohjausta.

Terveystarkastuksesta poisjääneelle oppilaalle tarjotaan uutta aikaa. Jos oppilas toistuvastijättää tulematta terveystarkastukseen, otetaan yhteyttä huoltajiin ja tarvittaessa oppilaan tilannetta selvitetään oppilashuoltoryhmässä.

Psykologi

Psykologitoiminnan tavoitteena on nuorten oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen ja tukeminen sekä yksilö- että yhteisötasolla. Psykologi tarkastelee ilmiöitä ja ongelmia niinyksilön, perheen, ryhmän, yhteisön kuin organisaationkin näkökulmasta. Psykologi on terveydenhuollon laillistettu ammattihenkilö, jonka työtä

valvoo *Valvira*. Lisäksi työtä säätelevät ammattieettiset periaatteet. Maunulan yhteiskoulussa priorisoidaan suora asiakastyö, henkilökohtaiset auttamisprosessit vaativat aikaa ja yksilöllistä työtettä.

Koulupsykologi tapaa nuoria tavallisesti tukikäynneillä asiassa 1-5 kertaa, tarpeen mukaan enemmän.

Tarvittaessa ja oppilaan suostumuksella tehdään myös perhe- ja verkostotyötä.

Haastattelun ja psykologisten tutkimusmenetelmien avulla psykologi selvittää mm. nuoren mielenterveyttä, tunne-elämää, opiskelu- ja toimintakykyä. Psykologi antaa oppilaalle ohjausta ja neuvontaa mielenterveyteen, psykologisiin kehitystehtäviin ja ihmissuhteisiin liittyvissä asioissa sekä ohjaa hoidon tai muiden palveluiden piiriin hakeutumisessa.

Psykologin työhön kuuluu myös läheteiden ja lausuntojen kirjoittaminen. Keskustelun ja muiden menetelmien avulla psykologi tekee interventioita, joiden tavoitteena on opiskelu- ja toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen.

Kuraattori

Kuraattorityön tavoitteena on oppilaiden psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen sekä yksilö- että kouluyhteisötasolla. Koulukuraattorin tekemä asiakastyö on tukikeskusteluja ja tarvittaessa oppilaan kokonaisu-elämäntilanteen selvitystä laajemmin sekä hoitoon- ohjausta eteenpäin. Asiakastyön painopisteinä ovat kiusaamistilanteisiin puuttuminen ja niiden jälkiselvittely, sosiaaliset haasteet, perhetilanteet, päihteet ja elämänhallinta-asiat.

Oppilaan suostumuksella tehdään tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä koulun sisällä erityisopettajan tai muiden oppilashuoltotyöntekijöiden kesken.

Kuraattorin työhön kuuluu tarvittaessa sosiaalisen selvityksen laatiminen ja lausuntojen laatiminen sekä asiakastyön dokumentointi (*Aura*). Moniammatillinen yksilökohtainen yhteistyö oppilaan asioissa on luottamuksellista ja kuraattorin työparin/-ryhmän muodostavat oppilaan hyväksymä/-t koulun aikuiset sekä huoltajat.

Kouluyhteisön hyvinvoinnissa kuraattori on mukana suunnittelemassa ja toteuttamassa yhteisöllistä työtä peruskoulussa. Tätä ovat esim. 7-luokkalaisten ryhmäytykset, luokkatasoiset interventiot, osallistuminen tukioppilaiden aktiviteetteihin peruskoululuokissa, yhteistyö 7-luokanluokanohjaajien kanssa, kaikille peruskoululaisille luokkatasoisesti suunnatut ennaltaehkäisevän päihdetyön tunnit ja luokkatasoiset esim. elämänhallintaa teemoja sisältävät teatteriesitykset tai vierailut.

Nuorisokasvattaja

Kasvatusohjaaja on mukana nuorten arjessa. Hän osallistuu seitsemäsluokkalaisten ryhmäytyksiin ja tarvittaessa lähtee ryhmän kanssa opintoretkille.

Mikäli nuori tarvitsee apua työhön keskittymisessä oppitunnilla, kaverien tai vanhempien kanssa on jotain huolta, niin kasvatusohjaajan kanssa asioita voi käydä helposti lävitse. Kasvatusohjaaja osallistuu tarvittaessa moniammatilliseen tapaamiseen tarkasteltaessa nuoren asioita eri näkökulmista.

Salassapito

Tiedot, joita oppilashuoltotyötä tekevät saavat, ovat usein arkaluonteisia ja koskevat oppilaantai hänen läheistensä yksityisyyteen liittyviä asioita. Oppilaan asemaa suojaa luottamuksellisuus, joka ilmenee lainsäädännössä salassapitovelvollisuutta koskevinä säännöksinä.

Peruskoululain mukaan oppilasta koskevaa, opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa voidaan vaihtaa opetushenkilöstön, terveydenhuollon tai muusta oppilashuollosta vastaavien henkilöiden kesken. On hyvä muistaa, että oppilashuollollista konsultointia voi tehdä myös nimiä mainitsematta. Konsultaatiossa voidaan käsitellä esim. oppilaiden oppimis- ja keskittymisvaikeuksia, vuorovaikutusongelmia, tunne-elämän vaikeuksia, haasteellisia perhesuhteita tai traumaattisia kokemuksia.

KRIISISUUNNITELMA (päivitetty 27.9.2021)

KRIISI

Äkillinen, odottamaton tai epätavallisen voimakas tapahtuma, esimerkiksi

- oppilaan tai koulun työntekijän kuolema
- vakava onnettomuus
- väkivalta tai vakava fyysisen vahingoittumisen uhka
- vakava "läheltä piti" - tilanne

TOIMINTAMALLI

- välitön ensiapu
- soitto 112 tai terveydenhoitaja
- soitto rehtorille/ vararehtorille/ apulaisrehtorille
- rehtori tarvittaessa tekee hätäkuulutuksen keskusradion kautta
- vastuuhenkilö kutsuu työryhmän kokoon, toimintaohjeet opettajille
- toimintaohjeet annetaan myös kirjallisesti sähköisiä kanavia käyttäen

RYHMÄT:

KOULUN KRIISIRYHMÄ:

Rehtori Maija Vanhanen, apulaisrehtori Virpi Vatanen, psykologi Saila Joela, lehtori Tiina Öster, terveydenhoitaja Marketta Hyvärinen

VASTUUHENKILÖT

Rehtori Maija Vanhanen, varalla apulaisrehtori Virpi Vatanen, varalla opettajien luottamushenkilö Ritva Pulkkinen

TIEDOTUSVASTAAVA

Rehtori Maija Vanhanen, varalla vararehtori ja apulaisrehtori (sopivat yhdessä, mitä ja miten tiedotetaan ja mitä toimenpiteitä tarvitaan)

KÄYTÄNNÖN TOIMIEN RYHMÄ

Vastuuhenkilö on peruskoulun/lukion apulaisrehtori, muut henkilöt ovat koulusihteeri, kouluisäntä ja opettaja (Tiina Öster)

- kukat, kynttilät, päivänavaus, lippu ym.
- arkityön jatkumisesta huolehtiminen

ERITYISTEHTÄVÄT

Terveydenhoitaja, kuraattori ja psykologi. Varahenkilöinä ovat nuorisokasvattaja ja rehtori.

- oman ammattitaitonsa rajoissa ensiapu ja henkisen tuen koordinointi
- varahenkilö kutsuu varsinaisen ja vastaavan ulkopuolisen avun tarvittaessa paikalle

KOULUTAPATURMAOHJEET ovat sähköisessä kansiossa (0365 Sharepoint).

KRIISITILANTEESSA TOIMI OMAN TERVEEN JÄRJEN MUKAAN JA OTA YHTEYS REHTORIIN TAI KRIISIRYHMÄN JÄSENIIN.

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

Yleinen hätänumero (ambulanssi, palokunta, poliisi)	112
Poliisi	
0295419800	
Terveysasema Maunula, Suursuonlaita 3 A	0931069100
Terveysneuvonta	
0931010023	
Myrkytystietokeskus	
09471977	
Taksi Maunula	
0100 6232	
Taksi Helsinki	
0100 0700	
Sosiaalipäivystys, 24h	020 696 006
Maunulan sosiaalitoimisto, Suursuonlaita 1 vaihde	093105015
Nuorten turvatalo (SPR) Hki, Uudenmaankatu 32 A 6	096224322
Hgin Nuorisoasema, Siltasaarenkatu 4	0406883377
Nuorten Kriisipiste	
0925282711	

Yksityiskoulujen kriisityön tukiryhmä, koordinaattori Kati Kivisaari 045 7731 3129

Väkivaltainen tai uhmakas henkilö

Uhka tulee ottaa aina todesta. Vaaratilanteessa huolehditaan ensisijaisesti nuorten sekä omasta turvallisuudesta. Mahdollisuuksien mukaan pyri rauhoittamaan tilannetta sekä saamaan toinen koulun aikuinen paikalle.

Uhkaavasta tilanteesta soitto 112, joka antaa jatko-ohjeita. Akuutissa tilanteessa huomioitavaa, että ulkopuolisen avun saapuminen kestää aikansa. Hätänumeroon tulisi soittaa heti vaaratilanteen tai hätätapauksen satuttua.

- kerro, mitä on tapahtunut ja kenelle
- kerro tapahtumapaikan tarkka sijainti
- vastaa mahdollisiin lisäkysymyksiin
- toimi ohjeiden mukaan
- odota kunnes saat luvan puhelun lopettamiseen.

Jos olet tilanteessa yksin

- Pyri aina saamaan ulkopuolisen huomio avun hälyttämiseksi
- Pyri olemaan rauhallinen. Puhu selkeästi, rauhallisesti ja lyhyesti. Myötäile aina, kun se on mahdollista. Pyri pitämään olemuksesi ja esiintymisesi rauhoittavana, pidä kätesi näkyvillä mielellään kämmenpuolet ylöspäin
- Pyri saamaan uhkaava henkilö istumaan
- Jos seisotte, seiso mieluummin hiukan sivussa
- Jos kävelette, kulje hieman perässä
- Pyri huolehtimaan, että takanasi on tilaa ja pakotie
- Älä käännä selkäsi, sillä se viestittää välinpitämättömyyttä tai ylimielisyyttä
- Älä tuijota tai pälyile. Pidä riittävä etäisyys henkilöön
- Älä esitä henkilökohtaisia vaatimuksia tai kieltoja
- Älä tee äkkinäisiä liikkeitä. Kerro etukäteen, jos aiot liikkua. Jos kyseessä on ryöstö, tottele ryöstäjää

Ilmoita tapahtumasta tai tilanteesta rehtorille. Kirjaa tapahtumat.

Tiedon tapahtumasta saatuaan esimies käynnistää asian käsittelyn työpaikalla ja ryhtyy muihin tarvittaviin toimenpiteisiin. Tiedottaminen, tilanteen purku sekä jälkihoito toteutetaan tehtyjen suunnitelmien mukaisesti.

Lähteet:

Opetushallitus: Opetustoimen ja varhaiskasvatuksen turvallisuusopas

https://www.oph.fi/opetustoimen_turvallisuusopas/turvallisuuden_johtaminen/hairiotilanteet

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/turvallisuuden-johtaminen>

Lahden Rudolf Steiner -koulun kriisisuunnitelma

<http://www.lahdensteiner.fi/tiedostot/kriisisuunnitelma.pdf>

Vakava onnettomuus muualla kuin koulussa

- Rehtorille tieto, mitä todella on tapahtunut
- Rehtori/kriisiryhmä päättää informaatiosta henkilökunnalle ja oppilaille
- Asian käsittely luokassa (luokanohjaaja)

Oppilaan/työtoverin vakava sairaus

- Rehtori/kriisiryhmä sopii oppilaan ja huoltajan/sairastuneen työtoverin kanssa, mitä muille oppilaille/työtovereille kerrotaan; sairaan omaa mielipidettä on kunnioitettava
- Opettajille ensiapuohjeita kriittisten tilanteiden varalle
- Sairaustapauksista pyritään keskustelemaan luontevasti, mikäli siihen on asianomaisten henkilöiden lupa

Kuolema

Oppilaan kuolema koulussa

Välittömästi kuolemantapauksen jälkeen:

- Ilmoitus rehtorille; tarkistettava tiedon oikeellisuus
- Rehtorilla kokonaisvastuu ja tiedotusvastuu
- Jos kuolema on tapahtunut koulussa tai koulumatkalla, rehtori on yhteydessä poliisiin tai lääkäriin, joiden tehtävänä on suruviestin vieminen omaisille henkilökohtaisesti
- Tämän jälkeen rehtori on yhteydessä kuolleen oppilaan kotiin
- Suruvalittelut
- Koulun toimenpiteistä sopiminen vanhempien toivomusta kunnioittaen
- Kuolemasta on lupa kertoa luokalle, kuolintavasta ei. Vanhempien suostumuksella voidaan kertoa
- Rehtori tiedottaa tapahtuneesta opettajille ja henkilökunnalle
- Mikäli kuolleella oppilaalla on läheisiä ystäviä koulussa joku kriisityöryhmän jäsen tai muu soveltuva henkilö hakee heidät luokista rauhalliseen huoneeseen, jossa kuolemantapauksesta kerrotaan.
- Mikäli kuolleella henkilöllä on sisarus koulussa, sovitaan huoltajan kanssa, kuinka toimitaan. Joku koulun aikuinen saattaa sisarukset kotiin ja toimii yhteyshenkilönä surevaan kotiin
- Luokanohjaaja, rehtori tai kriisiryhmän jäsen kertoo luokalle tapahtuneesta ja huolehtii siitä, että asiaa käsitellään riittävästi ennen kotiinlähtöä
- Kerro avoimesti ja konkreettisesti tapahtuneesta. Anna oppilaiden puhua ajatuksistaan ja tunteistaan. Tarvittaessa tarkista, että oppilaat eivät mene tyhjiin kotiin
- Rehtori, kriisiryhmän jäsen tai kriisiryhmässä nimetty opettaja kertoo tapahtuneesta muille luokille
- Rehtori/kriisiryhmä tiedottaa oppilaiden koteihin/vanhemmille etukäteen, että kotona tiedetään, millaisen surun kanssa oppilas tulee kotiin

Opettajakunnassa sovittavia toimenpiteitä:

- Koulun lippu puolitankoon
- Järjestetään yhteinen muistotilaisuus
- Asetetaan kuolleen oppilaan luokassa hänen pulpetilleen esim. palava kynttilä
- Sovitaan vanhempien kanssa koulutoverien ja opettajien osallistumisesta hautajaisiin, mikäli huoltaja niin toivoo
- Jos oppilaat osallistuvat hautajaisiin, tiedotetaan hautajaisista oppilaiden koteihin
- Oppilaan/oppilaan omaisten muistaminen kirjein, runoin, kukkasin
- Mikäli oppilaan kuolema tapahtuu loman aikana, on syytä pitää jälkeinpäin muistotilaisuus

Opettajan tai koulun henkilökuntaan kuuluvan henkilön kuolema

Välittömästi kuolemantapauksen jälkeen:

- Rehtori on yhteydessä kuolleen henkilön omaisiin
- Suruvalittelut
- Koulun toimenpiteistä sopiminen omaisten toivomusta kunnioittaen
- Rehtori tiedottaa tapahtumasta työtovereille. Jos mahdollista, kuolleelle henkilölle erityisen läheinen työyhteisön jäsen saa tiedon etukäteen kahdestaan
- Rehtori tai sovitusti kriisityöryhmän jäsen kertoo kuolleen opettajan luokalle tapahtuneesta
- Muille luokille tapahtuneesta kertoo joko luokanohjaaja tai joku kriisityöryhmän jäsenistä, rehtori harkitsee tavan ja ajan tilanteen mukaan
- Tiedottaminen oppilaiden koteihin esim. Wilman välityksellä

Oppilaan lähiomaisen kuolema:

Kun tieto kuolemantapauksesta on saapunut koululle, pyydetään lupa oppilaalta/omaisilta kertoa asiasta luokalle ja oppilasta opettaville opettajille.

Yhteisesti sovittavat toimintatavat:

- Huomioidaan oppilaan suru
- Adressin tai kukkien lähettäminen kotiin
- On tärkeää, ettei oppilas jää pois sosiaalisista kontakteista ja arkirutiineista
- Jos oppilas jää pois koulusta, eikä kotoa ole otettu yhteyttä kouluun, opettaja soittaa kotiin kuten tavallisestikin ollessaan huolissaan oppilaasta
- Jos oppilaan käytöksessä tapahtuu muutos tai opettaja on muuten huolissaan hänestä, on hyvä ottaa yhteyttä psykologiin tai terveydenhoitajaan
- Keskittyminen tai koulusuoriutumisen voi olla surun vuoksi vaikeaa -lapsi tarvitsee aikaa
- HUOM. Oppilas saattaa pystyä puhumaan läheisen kuolemasta vasta vuosien päästä.

EHKÄISEVÄ PÄIHDESUUNNITELMA

Ehkäisevän päihdetyön tavoitteena on edistää nuorten terveyttä, elämänhallintaa sekä päihteettömiä elämäntapoja. Terveyskasvatuksella pyritään lisäämään nuorten tietoa päihteistä ja tukemaan terveellisiä elämäntapoja ja -valintoja sekä omaa tietoisuutta ja vastuullisuutta niissä tilanteissa, joissa päihteitä nuorille on tarjolla.

Päihdeasioita käsitellään terveystiedon, liikunnan, kemian ja kotitalouden oppitunneilla. Hyvään terveyteen ja elämänhallintaan liittyvät teemat ovat esillä lisäksi myös muissa oppiaineissa. Yhteisöllisinä tapahtumina on järjestetty esim. *Valintojen putki* –tapahtuma, *Asennetta* -bussin vierailuja. Yhteistyökumppaneina ovat olleet esim. *Klaari Helsinki* ja *Poliisi*.

Valtakunnallinen *Kouluterveyskysely* antaa suuntaa yhteisöllisen hyvinvointiryhmän työnkehittämiselle. Kouluterveydenhoitajan asiakastyöhön liittyy myös nuorten yleisen terveydentilan yhteydessä kysymyksiä päihdeasioista sekä nuorelle että huoltajalle.

Koululääkäri sekä oppilashuollon työntekijät auttavat sekä ohjaavat nuoren ja hänen perheensä tarvittaessa eteenpäin päihdeasioiden selvittelyssä. Luottamuksellisuus on yksilöllisessä moniammatillisessa oppilashuoltotyössä ensiarvoisen tärkeää.

KIUSAAMISEN JA HÄIRINNÄN EHKÄISY

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 21. pykälän nojalla oppilaalla on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. Siihen kuuluu fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on oppilaiden ja koulun henkilökunnan turvallisuuden ja viihtyvyyden takaaminen kaikissa tilanteissa. Oppimisympäristön turvallisuuden vaaliminen on osa koulu yhteisön toimintakulttuuria, mikä tulee ottaa huomioon kaikessa koulun toiminnassa.

Kiusaamisen määrittely

Kiusaaminen on tahallista, toistuvaa, systemaattista samaan tai samoihin henkilöihin kohdistuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa, joka aiheuttaa kiusatulle pahaa mieltä. Usein kiusaaminen tapahtuu ryhmässä. Ominaista kiusaamistilanteelle on kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Kiusaaminen voi tapahtua myös sosiaalisessa mediassa.

Seksuaalinen häirintä ja rasistinen kielenkäyttö ovat kiusaamista. Minkäänlainen syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perusteella ei ole koulussa hyväksyttävää. Koululla on vastuuturvata oppilaille moninaisuuden ja avoimuuden ilmapiiri sekä oikoa tarvittaessa heidän väärinkäsityksiään. Koulussa voidaan todeta ääneen, että meitä on lupa olla moneksi.

Kiusatuksi tuleminen on kiusatulle henkilökohtainen kokemus. Kiusaamiseen puututaan aina, kun oppilas on kokenut tilanteen kiusaamisena. Kiusaamiseen puututaan aina, kun sitä havaitaan, nähdään tai kuullaan tapahtuneen esim. oppilaiden, opettajien, henkilökunnan tai huoltajien kertomana.

Oppilaan elämäntilanne voi olla vaikea pitkään. Näihin tilanteisiin saattaa liittyä muiden oppilaiden toistuvaa kiusaamista. Tällaisissa tilanteissa tarvitaan moniammatillista oppilashuollollista tukea sekä yhteistyötä huoltajien kanssa. Tarvittaessa käytetään myös perusopetuslain kurinpitotoimia ja koulun sanktioita.

Kiusaamisen ennaltaehkäisy

Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisy ja siihen puuttuminen kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville.

Pääpaino koulussa on kiusaamisen ennaltaehkäisyssä. Koko koulu yhteisö, opettajat, oppilaat, opiskelu huollon henkilöstö, tukioppilaat, oppilaskunnan hallitus, kouluavustajat sekä muu henkilökunta luovat toiminnallaan

perustan toimivalle koululle, jossa kaikkien on hyvä oppia ja olla. Suvaitsevaisuus sekä positiivinen ja oppilaita kannustava ilmapiiri ovat hyvä yhteinen arvoperusta.

Yhteisöllinen toiminta

Kouluvuoden aikana kunkin jakson ensimmäisenä tai toisena päivänä kaikilla peruskoulun oppilailla on luokanohjaajan tunti. Tunnilla on mahdollisuus keskustella koulun tai ryhmän yhteisistä asioista, mm. ilmapiiristä, viihtyisyydestä, turvallisuudesta ja tulevista koulun tapahtumista. Tällöin on myös mahdollisuus suunnitella ryhmän omia tai koko koulun yhteisiä tapahtumia. Opiskeluhoitoryhmän jäsenet osallistuvat tuntien sisältöjen suunnitteluun ja toteuttamiseen yhdessä luokanohjaajien kanssa. Tuntien tarkoituksena on yhteisöllisyyden ja hyvinvoinnin tukeminen.

Peruskoulun tukioppilas- ja oppilaskuntatoiminta pyrkivät koulu yhteisön viihtyvyyden lisäämiseen järjestämällä vuosittain erilaisia tapahtumia. esim. *Halloween* -juhla. Lukuvuoden alussa uudet seitsemäsluokkalaiset tutustuvat toisiinsa ja tukioppilaat ryhmäyttävät ja ohjaavat heitä koulun käytännöistä. Luokanohjaaja haastattelee uudet seitsemäsluokkalaiset sekä huoltajat ja kysyy myös kiusaamisesta, kouluviihtymisestä ja kaverisuhteista.

Terveystarkastuksessa opiskelijat vastaavat kysymyksiin kiusaamisesta. Luokanohjaajat seuraavat aktiivisesti oppilaiden koulunkäynnin säännöllisyyttä ja ovat tarvittaessa yhteydessä kotiin.

Koulun aikuisten ja oppilaiden yhteistyötä ovat esim. kouluvuoden perinteiset juhlat, yhteiset teemat, leirikoulut, vierailut koulun ulkopuolella, retket, vieraat koulussa, *Erasmus+* -toimintaja aktiviteetit koulun ulkopuolisten tahojen kanssa eri oppilasryhmille. Näiden toimintojen suunnittelu- ja toteutustyötä tekevät koulun moninaiset tiimit. Yhteisöllinen toiminta edistää hyvää ilmapiiriä ja turvaa siten yhteisön hyvinvointia.

Koulu yhteisön järjestyssäännöt yhteisen viihtyvyyden takaamiseksi tulevat tutuksi kaikille oppilaille aina lukuvuoden alussa. Ne ovat myös koulun kotisivuilla.

Kiusaamistapausten selvittely

- Tukioppilas tai toinen oppilas voi tuoda tiedon kiusaamisesta tukioppilasohjaajalle, kuraattorille tai apulaisrehtorille, joka selvittää asiaa oppilaiden kanssa. Oppilaita kuullaan sekä yksilöinä että ryhmässä. Keskustelussa voi tarvittaessa olla mukana oppilaan luokanohjaaja tai aineenopettaja. Tarvittaessa otetaan huoltajaan yhteyttä. Eri osapuolten välinen keskustelu järjestetään tarvittaessa, mutta kuitenkin vasta, kun akuutti tilanne on saatu purettua.

- Mikäli kiusaaminen tulee ilmi kotona, huoltajat tai oppilas voivat ottaa yhteyttä luokanohjaajaan, rehtoriin tai opiskeluhuollon työntekijään kiusaamisasiassa.
- Asioiden selvittelyssä on keskeistä arvostava ja luottamukseen perustuva kohtaaminen ja rakentava keskustelu. Keskusteluissa pyritään oikaisemaan mahdolliset väärinymmärrykset ja haetaan muutosta parempaan positiiviseen vuorovaikutukseen.
- Kiusaamistapauksen lopputuloksena on sovittelun hengessä aikaansaatu sopimus ja tilannearvio, myös kirjallista sovittelusopimusta voi käyttää. Sovitaan oppilaiden kanssa seurannasta.
- Yksittäisen oppilaan asiassa moniammatillinen ryhmä voi tarvittaessa oppilaan luvalla jatkaa mahdollisen riita- tai kiusaamistilanteen käsittelyä ja oppilaan tukeminen voi jatkua kuraattorin tai psykologin kanssa. Yhteistyö toteutetaan tarvittaessa huoltajien kanssa yhdessä. Huoltaja ei voi kieltää nuorta käyttämästä koulun oppilashuoltopalveluita.

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUS-SUUNNITELMA

Lähtökohtia

Tasa-arvo merkitsee samanarvoisuutta. Tasa-arvolaki (2014) ja yhdenvertaisuuslaki (2014) velvoittavat koulutuksen järjestäjän laatimaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman koulun opetussuunnitelman liitteeksi.

Tasa-arvolain päämäärä on estää sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Lain tarkoitus on estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Tasa-arvolain hengen mukaisesti koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla ja naisilla ja miehillä on tasavertaiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen. Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistetään opetuksessa ja koulutuksessa nuoren ikä ja kehitystaso huomioon ottaen.

Tasa-arvo/yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuus laajentaa tasa-arvon käsitettä. Yhdenvertaisuudella ymmärretään perustuslain nojalla kaikkien ihmisten tasa-arvoista kohtelua. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella. Yhdenvertaisuuslain tarkoitus on ehkäistä syrjintää ja viime kädessä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa. Tavoitteena on yhdenvertaisuuden edistäminen oppilaitoksessa, opiskelijoiden osallisuuden lisääminen ja sellaisten käytänteiden luominen, jotka edesauttavat opiskelijan kohtaamista ja kuulluksi tulemistä tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti.

Koulun käytänteitä ja toimintatapoja on arvioitava myös tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta. Hyvin toimivassa koulussa yhteisöllinen toimintakulttuuri rakentuu yhdessä opiskelijoiden, opettajien, rehtorien ja koulun muun henkilökunnan sekä huoltajien kanssa. Eriarvoisuutta ei voi hyväksyä ja eriarvoinen opiskelijoiden kohtelu on syrjintää.

Häirintään ja syrjintään puuttuminen

Häirinnässä on kyse ihmisarvoa loukkaavasta käyttäytymisestä. Häirintää voivat olla esim. ikävät puheet, sähköpostiviestit, ilmeet, eleet tai epäasiallisen materiaalin esille laittaminen sosiaalisessa mediassa tai muunlainen viestintä.

Syrjintä voi olla tahallista tai tahatonta. Se voi olla harkittua tai suunnitelmallista tai se voi johtua tavoista tai käytänteistä, joihin ei ole kiinnitetty huomiota. Toistuva tai jatkuva opiskelijan vähättely, poissulkeminen ryhmästä, sivuuttaminen tai tuen puute on piilosyrjintää.

Syrjintää ennaltaehkäistään osaltaan pitämällä huolta siitä, että ihmisten erilaisia sukupuoli-identiteettejä ja sukupuolen ilmaisun tapoja kunnioitetaan. Jokainen saa olla sellainen kuin on; on lupa sanoa ääneen oma seksuaalinen suuntautumisensa. Koulumme on sitoutunut sukupuolivähemmistöön kuuluvien häirinnän ja muun syrjinnän torjuntaan. Koulussamme on nollatoleranssi kaikenlaisen kiusaamisen, epäasiallisen kohtelun, häirinnän ja syrjinnän suhteen.

Yhdenvertaisuuden toteutuminen koulussa edellyttää opettajien ja oppilashuollon työntekijöiden omien asenteiden ja arvojen tiedostamista. Arvot ohjaavat kouluyhteisössä aikuisten toimintaa. Opettajien ja muun henkilökunnan ammattieettisyyden ja oikeudenmukaisuuden tulee näkyä arkityössä; erityistä sensitiivisyyttä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusnäkökulmasta tarvitaan moninaisissa ongelmanratkaisutilanteissa.

Tavoitteena on, että koulun henkilökunta havaitsee herkästi ja heillä on valmius ratkaistamahdollisia ongelmatilanteita.

Toimintamalli

Tarvitaan enemmän luontevaa ja avointa keskustelua tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta. Keskustelun pohjana toimivat esimerkiksi erityyppiset tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyt, esim. kouluterveyskysely.

Jos koet joutuneeksi epäasiallisen kohtelun tai kiusaamisen kohteeksi toimi seuraavasti:

- Ilmoita luokan-/ryhmänohjaajalle, terveydenhoitajalle, koulupsykologille, kuraattorille tai rehtorille asiasta
- Kerro häiritsijälle, miltä sinusta tuntuu ja että koet hänen toimintansa epäasialliseksi. Kehota häntä lopettamaan häirintä, näin annat hänelle mahdollisuuden korjata toimintaansa
- Jos epäasiallinen käytös jatkuu, kerro viivytyksettä luokan-/ryhmänohjaajalle, jollekin opettajalle tai oppilashuollon työntekijälle asiasta

- Mikäli häiritsijänä tai kiusaajana on koulun henkilökunnan jäsen, tulee nuoren ilmoittaa asiasta rehtorille

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toteutumista koulussa seurataan ja arvioidaan vuosittain oppilaskyselyllä.

Käyttäytymisen arviointi

Arvosana	Toisten huomioon ottaminen ja arvostaminen, rehellisyys	Työn arvostus ja tehtävien tunnollinen hoito	Koulun järjestyssääntöjen noudattaminen	Ympäristöstä ja koulun omaisuudesta huolehtiminen
10	On yhteistyökykyinen ja muita kannustava On luontevan kohtelias ja avulias muita kohtaan. On rehellinen.	On aktiivinen, pitkäjänteinen ja vastuullinen. Osaa antaa asiallista ja reilua palautetta. Edistää aloitteellisesti työrauhaa.	On sisäistänyt koulun säännöt ja noudattaa niitä luontevasti. Käyttäytymisessä ei huomautettavaa.	Huolehtii aina ympäristön siisteydestä. Käsittelee koulun omaisuutta huolella
9	On kohtelias, ystävällinen ja kiinnostunut yhteisistä asioista. Osaa huomioida toiset ja auttaa muita. On rehellinen.	On ahkera ja huolehtii tehtävistään. Pystyy antamaan toisille asiallista ja reilua palautetta. Pitää yllä työrauhaa	Noudattaa koulun sääntöjä. Käyttäytymisessä ei yleensä huomautettavaa.	Huolehtii ympäristön siisteydestä. Pitää huolta koulun omaisuudesta.
8 (hyvä) täyttää tavoitteet	On empaattinen ja osaa toimia ryhmässä. Käyttäytyy asianmukaisesti useimmissa tilanteissa. On rehellinen.	Huolehtii yleensä tehtävistään. Suhtautuu asiallisesti toisten tuotoksiin ja esiintymiseen. Antaa muille työrauhan.	Noudattaa useimmiten koulun sääntöjä. Käyttäytymisessä ei yleensä huomautettavaa ja uskoo viimeistään, kun huomautetaan.	Huolehtii yleensä ympäristön siisteydestä. Käsittelee yleensä koulun omaisuutta hyvin.
7	Toimii ryhmässä usein passiivisesti tai haluttomasti. On yleensä kohtelias, mutta voi joskus menettää malttinsa. On joskus vahingoniloinen ja epärehellinen	Suhtautuu annettuihin tehtäviin toisinaan välinpitämättömästi. Huomauttelee toisille heidän tehtävistään ja esiintymisestä. Häiritsee jonkin verran ja keskeyttää opetusta.	Tuntee periaatteessa koulun säännöt, välittää niistä vain joskus. Käyttäytymisessä on huomautettavaa aika usein.	Joskus saa huomauttaa jälkien siivoamisesta ja ympäristön siisteydestä. Satunnaisesti voi tahallaan rikkoa tavaroita tai roskata tiloja, mutta opettajan puuttuessa uskoo ja korjaa jälkensä.
6	On passiivinen ja piittaamaton. Opettaja joutuu puuttumaan usein käytökseen tai	Tehtävät ovat usein tekemättä. Arvostelee negatiivisesti toisten tekemisiä. Häiritsee tunnilla eikä ota muita oppilaita huomioon.	Rikkoo koulun sääntöjä usein. Käyttäytyminen on huonoa ja siitä joutuu huomauttamaan päivittäin.	Suhtautuu kouluympäristöön välinpitämättömästi, roskaa ja jättää tavaroitaan huolettomasti sinne

	kielenkäyttöön. Kiusaa tai osallistuu kiusaamiseen.			tänne. Rikkoo tavaroita tahallaan ja sotkee tiloja jatkuvasti.
5	On yhteistyökyvytön. On töykeä, röyhkeä ja loukkaa muita. On epärehellinen ja aggressiivinen.	On aina suuria vaikeuksia saattaa työtään loppuun. Suhtautuu jatkuvasti muihin negatiivisesti ja kommentoi ikävästi. Häiritsee jatkuvasti opetusta.	Rikkoo koulun sääntöjä jatkuvasti. Käyttäytyminen on todella huonoa, eikä osoita minkäänlaista syyllisyyttä tai katumusta, eikä myönnä tehneensä väärin.	Tärvelee yhteisiä tiloja ja luokkia sekä työvälineitä. Ei siivoa koskaan edes kehotuksesta.
4	On vastuuton. Uhkailee, on väkivaltainen ja epärehellinen.	Ei koskaan saa tehtyä tehtäviä loppuun. On jatkuvasti epäkohtelias muille ja kommentoi muiden tehtäviä. Tulee oppitunnille häiritsemään muiden opiskelua.	Ei noudata koskaan koulun sääntöjä. Oppilaalla on useita suorittamattomia rangaistuksia.	Täydellinen välinpitämättömyys ympäristöstä ja toisen omaisuuden huolehtimisesta.

Maunulan yhteiskoulu ja Helsingin matematiikkalukio

Järjestyssäännöt

Järjestyssäännöt on laadittu peruskoulun ja lukion oppilas- ja opiskelijakuntien sekä koulun opettajien ja rehtoreiden yhteistyönä ja hyväksytty Maunulan yhteiskoulun ja Helsingin matematiikkalukion johtoryhmässä. Säännöt ovat voimassa toistaiseksi, ja niitä tarkistetaan tarpeen mukaan.

Säännöt ovat voimassa kaikessa koulun toiminnassa, myös leirikouluissa, retkillä ja työssäoppimisjaksoilla. Koulun työrauhaa ja toimintaa häiritsevää oppilasta tai opiskelijaa voidaan rangaista perusopetus- ja lukiolaissa määritellyillä tavoilla.

1. Otan toiset huomioon käytöksessäni ja kunnioitan heidän yksityisyyttään.

- Noudatan hyviä käytöstapoja oppi- ja välitunneilla sekä ruokailussa.
- Pukeudun asiallisesti.
- Työskentelen opettajan ohjeiden mukaisesti ja teen tehtävät.
- Ymmärrän, että valokuvaus, videointi, äänentallennus ja musiikinkuuntelu oppitunneilla on sallittua vain opettajan luvalla.
- Kuvaan ainoastaan henkilöitä, joilta olen saanut luvan, ja julkaisen ainoastaan sisältöjä, joihin minulla on tekijänoikeudet ja julkaisulupa.

2. Kannan vastuun omalta osaltani omasta ja toisten turvallisuudesta.

- Huolehdin osaltani siitä, että jokaisella on turvallinen psyykinen ja fyysinen oppimisympäristö
- Pidän osaltani huolen, että kulkuväylät (esim. portaikot ja ovien edustat) pysyvät avoimina.
- Päihteiden ja tupakkatuotteiden käyttö koulupäivän aikana on kielletty.

3. Toimin rehellisesti.

- Kannan vastuun tekemisistäni.
- Teen itse tehtäväni ja mainitsen käyttämäni lähteet.
- En lunttaa.

4. Huolehdin koulun siisteydestä, viihtyisyydestä ja omaisuudesta.

- Siivoan jälkeni.
- Huolehdin tavarat omille paikoilleen.
- Olen velvollinen korvaamaan aiheuttamani vahingon.

5. Poistun koulun alueelta koulupäivän aikana vain luvalla.

- Viides sääntö koskee peruskoulun oppilaita.